

Täysistunto

Torstai 4.10.2018 klo 16.01—18.11

2.4. Suullinen kysymys irtisanomissuojan heikentämisestä (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 150/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Andersson.

Keskustelu

16.54 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Työministeri Jari Lindström, vielä tammi-kuussa te sanoitte minulle, että te ette ole puuttumassa irtisanomissuojaan. [Ben Zyskowicz: Se oli kahdenkeskinen keskustelu!] Tässä nyt kuitenkin ollaan, ja tämän maan suurin keskustelunaihe on ollut kriisiin ajautunut työmarkkinatilanne. Tuhannet suomalaiset palkansaajat olivat eilen lakossa, ja jopa Elinkeinoelämän keskusliitto kaikista tahoista on linjannut, että irtisanomisuudistuksen merkitys ei ole missään suhteessa työtaisteluiden kielteisiin vaikutuksiin. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Hallituksen tällä viikolla esittelemät muutokset tähän lakiin eivät muuta esityksen ongelmia, eli työpaikan koko määrittäisi edelleen työntekijän työsuhteturvaa. Ministeri Lindström, onko siis tosiaan niin, että hallitus on valmis ajamaan työmarkkinat kriisiin yhden etujärjestön lobbauksen takia?

16.55 **Työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei näin ole. Emme me minkään etujärjestön asialla tässä ole, vaan me olemme työllisyyden asialla. Tehtävänä on madaltaa työllistämiskynnystä pienissä yrityksissä, ja työllistämiskynnykseen vaikuttaa se, miten vaikeaa irtisanominen on. Tässä on kyse myös sääntelyn oikeasuhtaisuudesta: missä määrin pieneltä työnantajalta voidaan edellyttää työsuhteen pysyvyyttä semmoisessa tilanteessa, jossa työntekijä menettelee merkittäväällä tavalla velvollisuuksiensa vastaisesti. Pienellä työnantajalla on heikommät mahdollisuudet kantaa yksittäisen työntekijän moitittavan menettelyn seurauksia. Suurin osa työpaikoista syntyy sinne pieniin yrityksiin, ja sen takia työllistämiskynnyksen madaltaminen pienissä yrityksissä on tärkeää. Tämä on työllistämistoimenpide. [Välihuutoja]

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Tässä ei ole kovin kauan tähän aikaa, koska meillä on vielä yksi ihan lyhyt kysymys, mutta otetaan edustajat Andersson, Rinne ja Hongisto.

16.56 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten työministeri toivon mukaan hyvin tietää, laki mahdollistaa jo työntekijän irtisanomisen niin isoissa kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

pienissä yrityksissä, jos työntekijä ei hoida työtehtäviään. Me tiedämme myöskin, että tämä irtisanomissuojan heikentäminen ei lisää työllisyyttä. Hallitus ei ole pystynyt esittämään mitään tutkimustuloksia, jotka tätä väitettä tukisivat. Tiedämme, että jopa Elinkeinoelämän keskusliitto näkee tässä ongelmia, joten minun tiedossani ei ole muita tahoja kuin hallitus ja Suomen Yrittäjät, jotka tätä hanakasti ajavat. Muutosta on perusteltu työmarkkinoiden joustavuuden lisäämisellä, mutta tosiasiassahan tämä muutos tuo joustoja vain yhdelle osapuolelle. Työntekijälle henkilöperusteisesta irtisanomisesta seuraa karenssi.

Juha Sipilä on aikaisemmin myöntänyt, että hän pitää kolmen kuukauden karenssia kohtuuttomana seurauksena potkuista, mutta mikä oli hallituksen ratkaisu tämän niin sanotun kompromissin puitteissa? Te lyhensitte karenssia yhdellä kuukaudella. [Puhemies koputtaa] Työministeri Lindström, onko teidän mielestänne kohtuullinen seuraus työntekijälle, [Puhemies: Aika!] joka tämän seurauksena saa potkut, että hän menettää oikeuden työttömyysturvaan jopa kahdeksi kuukaudeksi rangaistuksena?

16.58 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän asian yhteydessä on käytetty melkoista kieltä. On kerrottu, että tässä on kyse pärsäkerroinlainsäädännöstä tai mielivaltaisesta lainsäädännöstä. [Välihuutoja vasemmalta] Me olemme täsmentäneet tätä lausuntopalautteen perusteella. Me olemme tulleet vastaan. Me olemme pudottaneet henkilömäärää kymmeneen. Me olemme tehneet karenssiin tarkistuksen. Tässä on kyse tuomittavasta menettelystä silloin, kun henkilö tekee jotain sellaista, joka täyttäisi semmoisen laiminlyönnin tai rikkomuksen tunnusmerkit, joka vastaisi voimassa olevan lain moitittavalta teolta edellytettävää vakavuutta, ja sitä olennaisuutta arvioitaessa on huomioitava pienen työnantajan näkökulma. Tämä on se ero nykylainsäädäntöön. Tämän takia tätä ollaan tekemässä, että olisi helpompi irtisanoa tuomittavasta menettelystä. Siinä on varoitusjärjestelmät, ja siinä edelleen sen ihmisen kanssa pitää käydä keskustelu. Se ei ole mielivaltaista.

16.59 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen useamman sinisten edustajan ja useamman keskustalaisen edustajan kanssa keskustellut tästä syntyneestä tilanteesta, ja olen saanut aika paljon semmoista viestiä, että kokoomus ja nimenomaan te, ministeri Orpo, olette se estäjä, joka tämän kolmikantaisen valmistelun on estänyt. Ja nyt Talouselämä-lehdessä arvostamani edustaja Anttila puhuu tätä samaa, että Orpo on se kova luu, joka on estänyt kolmikantaisen valmistelun. [Hälinää]

Arvoisa ministeri Orpo, tunnen teidät ratkaisuhakuisena ihmisenä, ja minulla olisi esitys siitä, miten tämä tilanne voitaisiin korjata. Esityksessä on kaksi periaatetta: tuetaan yrityksiä, ja työntekijän asemaa ei heikennetä. Siis näitten periaatteiden vallassa.

Ensimmäinen ratkaisuesitys on se, että pieniä yrityksiä tuetaan ensimmäisen työntekijän palkkauksessa muun muassa verovähennyksellä. [Oikealta: Mistä rahat?] Toinen ratkaisu on se, että yrittäjiä tuetaan julkisella oikeusavulla työsuhteasioissa.

Olen keskustellut näistä asioista yrittäjien kanssa, viimeksi tällä viikolla Suomen Yrittäjien työvaliokunnan kanssa, [Puhemies: Aika!] ja esitän, että hyväksyisitte nämä valmisteluperiaatteet ja ratkaisuesitykset. Oletteko valmiita siihen? [Välihuutoja]

17.00 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikenlaisia juttuja sitä kuulee. Minäkin olen kuullut käytävillä, että edustaja Rinne kannustaa osoittamaan mieltään ja lakkoilemaan, mutta en minä niihin usko. [Naurua] Minä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

olen rakentavasti liikkeellä. [Jukka Gustafsson: Ei ole leikin asia tämä! — Eero Heinälouma: Ei kannattaisi laskea leikkiä!]

Kun hallitus teki kompromissiesityksensä, se perustui huolelliseen harkintaan. Siitä oli erilaisia ratkaisuja pöydällä, mutta se perustui lausuntopalautteeseen, ja ministeri Lindström on perustellut juuri sen, miksi rajaa laskettiin. Se koskee nimenomaan mikroyrityksiä, ja sillä halutaan samaan aikaan sekä oikeasti luoda uusia työpaikkoja mutta myös auttaa esimerkiksi pitkäaikaistyöttömiä, joiden osalta se harkinta, uskaltaako työllistää, on se ratkaiseva. Jos madalletaan tätä työllistämisen kynnystä, silloin se voi johtaa työpaikkaan, ja se on minusta se arvokkain asia. Eli hallitus teki harkinnan, on tehnyt oman kompromissinsa, [Puhemies koputtaa] ja pidämme sitä perusteltuna.

17.01 Reijo Hongisto sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne — edustaja Rinne, kuunnelkaa — totesi muutama viikko sitten Ylen haastattelussa: ”Hallitus johtaa valtion politiikkaa mutta ei sotkeudu asioihin, jotka ovat muiden osapuolten välisiä.” Rinteen mielestä työelämäpäätökset eivät kuulu eduskunnalle vaan työmarkkinajärjestöille. Jäin pohtimaan, mitkä muut päätökset Rinteen mielestä eivät kuulu eduskunnan päätettäväksi.

Mutta mennään kysymykseen: Tietämyksi mukaan hallitus on vienyt, päinvastoin kuin Rinne suosittelee, jokaisen työelämää koskevan asian kolmikantaiseen valmisteluun kansainvälisen ILO-sopimuksen vaatimalla tavalla. Tästä ei ole tehty yhtään poikkeusta. Kysynkin asiasta vastaavalta ministeriltä: pitääkö paikkansa, että hallituksen työelämäuudistukset ovat olleet kolmikantaisessa valmistelussa kaikkien sääntöjen ja sopimusten mukaisesti? [Vasemmalta: Ei pidä!]

17.02 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joka ikisessä sellaisessa, joka pitää kolmikannan kautta käyttää, on näin toimittu. Emme tietenkään voi rikkoa kansainvälisiä sopimuksia.

Siinä, miten tässä nyt on ymmärretty kolmikanta, tämä iso ero ja varmaan ajatuksen riski on. Aiemmin on toimittu niin, että jos ei ole tullut yksimielisyyttä, asioita ei ole välttämättä viety eteenpäin, mutta tämä hallitus on niistä riidoista ja erimielisyyksistä huolimatta vienyt asioita eteenpäin, jolloin jotkut ovat vetäneet siitä johtopäätöksen, että me olemme jotenkin kävelleet heidän ylitseen. Kolmikantaista valmistelua on kunnioitettu, mutta päätösvalta on eduskunnalla, ei kolmikannalla.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Rinne, lyhyt kysymys.

17.03 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiasia on se, että valtiösääntö kyllä kertoo ne valtasuhteet, miten asioita valmistellaan, ja se on minulle täysin selvä, mutta, ministeri Orpo, tämä on hyvin vakava asia, mistä äsken keskusteltiin. Meidän kansantalouden tilanne on uhkan alla tällä hetkellä, ilmeisesti teidän jääräpäisyytenne takia, kuten edustaja Anttila totesi Talouselämä-lehden haastattelussa. Nyt kysyn teiltä: eikö tätä tilannetta voisi teidän mielestänne ratkaista sillä tavalla, että kaikki voivat säilyttää kasvonsa? Se ratkaisuvaihtoehto on erittäin yksinkertainen: huolehditaan siitä, että yritysten taloudelliset riskit vähenevät ensimmäisen työntekijän palkkaamisessa, huolehditaan siitä, että yritykset saavat neuvontaa, eikä poljeta työntekijöitten oikeuksia. Näihin tähtää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

tämä minun esitykseni, ja uskon, että sille löytyisi vastakaikua palkansaajapuolelta. Ministeri Orpo, oletteko valmis tähän?

17.04 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella toivon, että tämä kärjistynyt tilanne saadaan ratkeamaan. Se yksi ensimmäinen lääke siihen olisi se, että katsottaisiin oikeasti, mistä on kyse. Minusta nämä toimet, joita tällä hetkellä tehdään, ja ne puheet, joita tätä lakiesitystä kohtaan on, ovat ylimitoitettuja, koska annetaan kuvaa ihmisille — minusta väärin — että voisi pärstäkertoimen tai mielivallan perusteella irtisanoa. Se ei ole totta, ja tämä on silloin väärää tietoa. Se on väärä uutinen. Jatkossakin on tarkka työlainsäädäntö ja perusteet sille, [Jukka Gustafsson: Ei se ole olennainen asia tässä!] millä perusteella henkilö voidaan irtisanoa, ja siihen irtisanomiseen pitää olla syy.

Mielestäni, jos nyt ratkaisua lähdetään hakemaan ja yritetään päästä eteenpäin, ensimmäiseksi pitäisi oikeasti pystyä kaikkien osapuolien katsomaan, mistä tässä todella on kyse, ja löytämään malttia ja etenemään kuitenkin määrätietoisesti, koska työllisyystoimia pitää tehdä.

Kysymyksen käsittely päättyi.